

ПОЄДНАННЯ ТРАДИЦІЙНИХ ТА ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У СЕРЕДНІЙ ШКОЛІ

COMBINING OF TRADITIONAL AND INTERACTIVE TEACHING METHODS IN ENGLISH LESSONS IN SECONDARY SCHOOL

Статтю присвячено аналізу ефективності одночасного використання традиційних та інтерактивних методів навчання англійської мови в закладах загальної середньої освіти у контексті вимог Нової української школи. Розкрито теоретичні засади застосування обох груп методів та обґрунтовано доцільність їхнього поєднання в освітньому процесі. Узагальнено вітчизняний і зарубіжний досвід впровадження комбінованих підходів до навчання іноземних мов, зокрема англійської мови. У ході дослідження встановлено, що традиційні методи (граматико-перекладний, аудіолінгвальний, комунікативний та усний підхід) зберігають високий рівень результативності, забезпечуючи міцність засвоєння лексичних одиниць та формування правильної вимови. Натомість інтерактивні методи (ситуативне навчання, робота в парах або групах, використання мультимедійних засобів) підсилюють мотиваційний компонент, сприяють розвитку мовленнєвої активності та підвищують інтерес здобувачів освіти до опрацювання граматичного й лексичного матеріалу. Водночас зафіксовано, що застосування лише інтерактивних методів може призводити до часткового зниження рівня засвоєння навчального матеріалу, а використання суто традиційних методів супроводжується зниженням залученості до навчального процесу. Представлені результати опитування здобувачів освіти свідчать про зростання загальної ефективності навчання англійської мови за умови використання комбінованого підходу на кожному етапі уроку, що відображається у покращенні вимови, розширенні словникового запасу, а також розвитку навичок сприймання на слух усної інформації та усного висловлювання думок, почуттів та ставлення англійською мовою. У статті обґрунтовано, що інтеграція традиційних та інтерактивних методів є дієвим чинником підвищення навчальної мотивації та результативності освітнього процесу.

Ключові слова: метод навчання, традиційні методи навчання, інтерактивні методи навчання, середня школа.

The article analyzes the effectiveness of the simultaneous use of traditional and interactive methods of teaching English in secondary education institutions in the context of the requirements of the New Ukrainian School. The theoretical principles of applying both groups of methods are presented, and the expediency of their combination in the educational process is substantiated. The domestic and international experience of implementing combined approaches to teaching foreign languages, particularly English, is summarized. The study found that traditional methods (grammatical-translational, audiolingual, communicative, and oral approaches) maintain a high level of effectiveness, ensuring strong assimilation of lexical units and correct pronunciation. In contrast, interactive methods (situational learning, work in pairs or groups, and the use of multimedia tools) strengthen the motivational component, support the development of speech activity, and increase students' interest in studying grammatical and lexical material. At the same time, it was noted that using only interactive methods can lead to only a partial decrease in the level of assimilation of educational material. In contrast, purely traditional methods are associated with decreased involvement in the educational process. The presented results of a survey of education seekers indicate an increase in the overall effectiveness of English language learning provided that a combined approach is used at each stage of the lesson, which is reflected in improved pronunciation, expanded vocabulary, as well as the development of skills in listening to oral information and verbal expression of thoughts, feelings, and attitudes in English. The article substantiates that integrating traditional and interactive methods is an effective factor in increasing learning motivation and improving the effectiveness of the educational process.

Key words: teaching method, traditional teaching methods, interactive teaching methods, secondary school.

УДК 373.3.016:811.111'373:784
DOI <https://doi.org/10.32782/ip/89.12>
Стаття поширюється на умовах ліцензії CC BY 4.0

Хромова В.С.,
orcid.org/0000-0001-8573-4158
канд. пед. наук, доцент,
доцент кафедри іноземної філології та перекладу
Східно-українського національного університету імені Володимира Даля

Панфілова О.А.,
orcid.org/0000-0002-8787-3941
студентка II курсу магістратури факультету права, гуманітарних та соціальних наук
Східно-українського національного університету імені Володимира Даля

Постановка проблеми. Сучасний освітній процес переживає цілу низку трансформацій впродовж останніх десятиліть. Багато дослідників зазначають, що педагогічні підходи стикнулися зі зміною потреб суспільства та здобувачів освіти. У контексті середньої школи пошук ефективних методів навчання залишається одним із ключових завдань освітян. Технологічний прогрес впливає не лише на повсякденне життя, а й суттєво трансформує освітнє середовище, зокрема процес навчання іноземних мов. Інтерактивні методи поступово витісняють або змінюють традиційні підходи, пропонуючи нові способи взаємодії зі здобувачами освіти. Водночас постає низка суперечливих питань, зокрема доцільність повної відмови від традиційних методів у викладанні англійської мови;

здатність інтерактивних методи повною мірою задовольнити освітні потреби сучасних учнів; ступінь ефективності інтеграції традиційних та інтерактивних підходів у межах уроку англійської мови.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідник Н. Yassin [1] у своїх роботах орієнтується на пошук суттєвих пробілів у традиційних методах навчання іноземної мови. Він визначає, що ці методи стикнулися із критикою через обмеженість та загального рівня володіння англійською мовою. Дослідниця В. Корнієнко [2] у своїй праці зазначає, що до традиційних форм навчання на сьогодні ставляться з певним рівнем опасіння.

Традиційні методи навчання іноземної мови детально описані в історичному огляді Omar

A. Albukbak та Amel M. Msimeer [3]. Автори описують граматико-перекладний, прямий, аудіолінгвальний метод, усний підхід та ін., зазначаючи недоліки та переваги кожного з них. Традиційні методи є вчителєцентричними. Головними сильними сторонами таких методів є їхня структурована та дисциплінована природа. Методи є структурованими та систематичними. Однак при використанні традиційних методів є ризик втрати залученості здобувачів освіти до навчального процесу та брак розвитку критичного мислення [3, 4].

Авторка Т. Кравчиня [5] у своїх дослідженнях визначає інтерактивні методи як взаємодію вчителя та здобувачів освіти у процесі спілкування та навчання з метою розв'язання лінгвістичних та комунікативних завдань. Дослідниця Т. Шарова [6] наводить приклади інтерактивних методів: робота в групах та парах, рольові ігри, проблемне навчання, використання мультимедіа тощо.

Автор Lam Ky Nhan [7] зауважує, що використання інтерактивних методів супроводжується рядом викликів. Серед них низька компетентність педагогів у влаштуванні класних занять, а також імовірність залучення не всіх учнів до навчального процесу. Вчителі мають балансувати між індивідуальними потребами окремого учня одночасно із заохоченням до групової роботи.

Окрім зазначених недоліків обидва типи методів мають безліч переваг, що відображено у праці Amir Abdulhussein Hashim [8]. Традиційні методи створюють потужну базу граматичних структур, що є ключовим у читанні та письмі. Інтерактивні методи готують учнів до спілкування у реальних ситуаціях.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Огляд останніх досліджень та публікацій виявив, що поєднання традиційних та інтерактивних методів навчання на уроках англійської мови у закладах загальної середньої освіти має доволі значний потенціал в освіті, проте потребує детальнішого розкриття.

Метою статті є дослідження ефективності поєднання традиційних та інтерактивних методів навчання на уроках англійської мови у закладах загальної середньої освіти.

Виклад основного матеріалу. У статті представлено результати дослідження поєднання традиційних та інтерактивних методів навчання англійської мови у закладі загальної середньої освіти. Фокус групою стали здобувачі освіти 6 класу, які навчаються за стандартами НУШ («Нова українська школа»). Здобувачі освіти вивчають англійську мову з 1 класу.

Для здобувачів освіти було проведено низку занять з розвитку навичок аудіювання. На уроках були використані як традиційні, так і інтерактивні методи. Серед традиційних методів використовувалися комунікативний, граматико-перекладний, усний підхід та аудіолінгвальний методи.

Серед інтерактивних методів застосовувалися техніка «мовний мікрофон», ситуативне викладання мови, робота в парах. Урок супроводжувався використанням мультимедіа, оригінальних англійських аудіозаписів, які адаптовані до рівня учнів, який досягається.

На мотиваційному етапі уроку використовувалися традиційний комунікативний метод. Він здійснювався шляхом проведення вправою мовний «мікрофон», яка є прикладом інтерактивного методу. На цьому етапі здобувачі освіти були налаштовані на подальшу роботу та стали емоційно залученими до теми.

На етапі цілевизначення та планування здобувачам освіти була повідомлена тема, мета та прикладне значення теми, що вивчається. Із використанням граматико-перекладного методу здобувачі освіти дізналися значення нових слів, а усний підхід забезпечив тренування вимови, шляхом багатократного повторення слів. Тож здобувачі освіти зрозуміли мету та завдання уроку, активізуючи попередні знання.

На діяльнісному етапі із традиційних методів були залучені: аудіолінгвальний та комунікативний методи, а також ситуативне викладання мови. Аудіолінгвальний метод здійснювався шляхом слухання та повторення мовних моделей із запису фрагменту радіопередачі. Комунікативний метод впроваджено шляхом обговорення прослуханого, висловлення думок. Під час моделювання реальних життєвих ситуацій здійснювалося ситуативне викладання мови. Подальша робота в парах стала прикладом інтерактивного методу. На діяльнісному етапі було досягнуто наступних результатів: здобувачі освіти засвоїли нову лексику, зрозуміли зміст аудіофрагменту та практикувалися в усному висловлюванні.

Під час підбиття підсумків на рефлексивному етапі застосовувалися комунікативний метод, коли здобувачі освіти виражали власні думки, та граматико-перекладний під час аналізу і перекладу власних речень для самоперевірки. Як результат здобувачі освіти усвідомили вивчений матеріал, висловлювали емоційне ставлення до теми, зберігали позитивну атмосферу до кінця уроку.

Здобувачам освіти було запропоновано оцінити твердження, за якими окремо аналізуються традиційні та інтерактивні методи навчання, а також загальні враження від поєднання перерахованих методів. Оцінка тверджень проводилась за шкалою від 1 до 5, де 1 – цілком згодний, а 5 – цілком не згодний.

На рис. 1 зображено діаграму сприйняття здобувачами освіти традиційних методів. На діаграмі видно, що здобувачам освіти до вподоби використання перелічених традиційних методів. Вони відмічають покращення запам'ятовування, вимови, відчують цікавість до прослуховування автентичних записів. Отже, використання традиційних методів не втратило своєї актуальності.

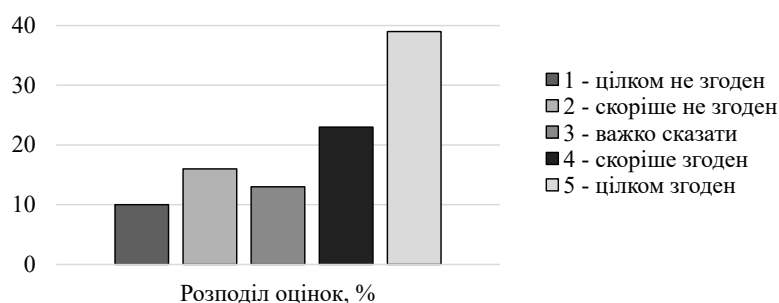

Рис. 1 – Розподіл оцінок використання традиційних методів на уроках англійської мови у закладі загальної середньої освіти

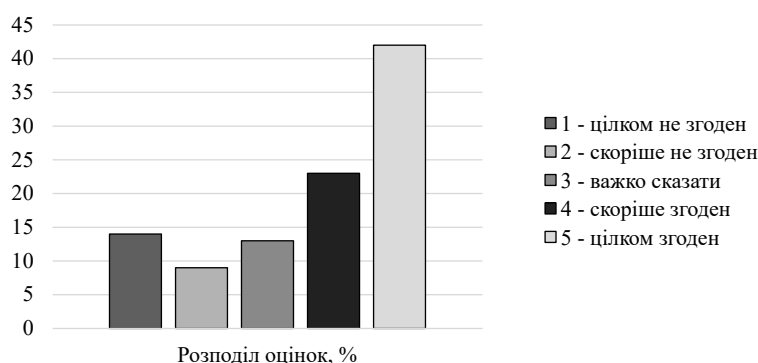

Рис. 2 – Розподіл оцінок використання інтерактивних методів методів на уроках англійської мови у закладі загальної середньої освіти

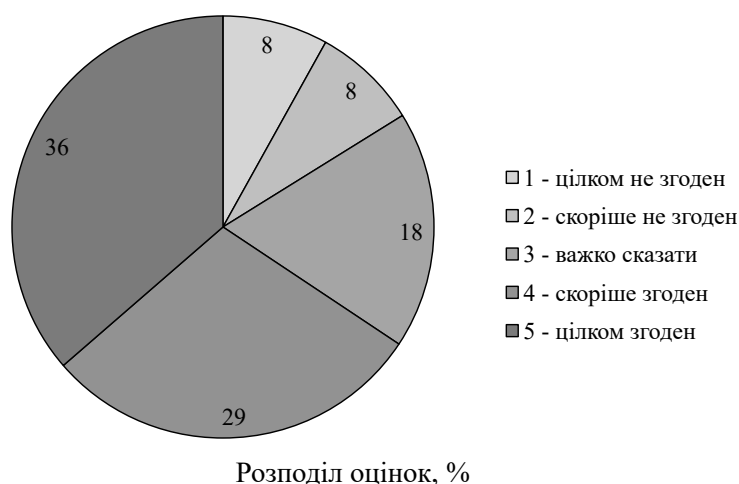

Рис. 3 – Розподіл оцінок поєднання традиційних та інтерактивних методів на уроках англійської мови у закладі загальної середньої освіти

На рис. 2 зображено діаграму сприйняття здобувачами освіти інтерактивних методів. На діаграмі видно, що здобувачам освіти до вподоби використання перелічених інтерактивних методів. Помічено, що здобувачі освіти у віці 10-12 років залюбки долучаються до ігор, працюють у парах,

виконують проєкти. Однак під час використання інтерактивних методів спостерігалось, що діти менше спілкуються між собою англійською мовою, коли працюють у парах чи групах, аргументуючи це тим, що присутній страх використання іноземної мови.

На рис. 3 показано як здобувачі сприймають поєднання традиційних та інтерактивних методів навчання англійської мови у закладах загальної середньої освіти. Із діаграми видно, що здобувачі освіти відзначають, що з кожним уроком вони впевненіше володіють знаннями англійської мови, зацікавлені як у повторенні, так і у виконанні інтерактивних завдань. Більшість здобувачів освіти зазначили, що такі уроки підвищують їхню мотивацію до вивчення мови, так як уроки є цікавими та веселими.

Отже, завдяки поєднанню традиційних та інтерактивних методів було досягнуто покращення рівня знань граматичного та лексичного матеріалу уроків. Мотивація до вивчення іноземної мови здобувачів освіти зросла. Тож поєднання різних методів є доцільним та ефективним.

Висновки. Екосистема освіти постійно зазнає змін. Не виключенням є методи навчання. Традиційні методи навчання англійської мови часто витісняються сучасними інтерактивними методами. Кожен із згаданих має свої недоліки і переваги. Тож максимально використати сильні сторони обох методів та перекрити слабкі можна поєднанням різних методів навчання.

Поєднання традиційних та інтерактивних методів на уроках англійської мови, зокрема на уроках розвитку навичок аудіювання, дало змогу побачити, що сучасні здобувачі освіти із наполегливістю ставляться до традиційних методів навчання, які дають ґрунтовні знання, є структурованими та систематичними, та цікавістю – до інтерактивних, які спрямовані на розвиток критичного мислення та вдосконалення навичок комунікації. Спостерігалось підвищення мотивації та покращення рівня знань здобувачів освіти закладу загальної середньої освіти.

Отже, комбінація традиційних та інтерактивних методів на уроках англійської мови у середній школі є доцільною та ефективною.

У подальших дослідженнях планується оцінити ефективність поєднання традиційних та

інтерактивних методів на уроках англійської мови у середній школі для розвитку навичок письма та говоріння.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Yassin H., Nambi R., Kyagaba D.S, Lutaaya J.N. Rethinking English Language Pedagogy: An Exploration of the gaps in Traditional Language Teaching Methods. *International Journal for Multidisciplinary Research (IJFMR)*. 2024. Vol. 6, Iss. 6. P. 1–10. <https://doi.org/10.36948/ijfmr.2024.v06i06.32444>
2. Корнієнко, В. Традиційні та сучасні форми та методи організації навчальної діяльності бакалаврів гуманітарних наук з прикладної лінгвістики (досвід США). *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2014. Вип. 33. С. 94–98.
3. Albukbak O.A., Msimeer A.M. Methods and Approaches of Teaching English: a Historical Review. *Misurata University*. 2021. Iss. 17. P. 79–98. <https://doi.org/10.36602/faj/2021.n17.14>
4. Falasi, M. Innovative pedagogies: A comparative analysis of traditional and modern teaching methods. *Academy of Educational Leadership Journal*. 2024. Vol. 28(S1), 1–2.
5. Kravchyna, T. Types of interactive methods of teaching English for Technical students. *Open educational e-environment of modern University*. 2018. № 5. P. 140–145. <https://openedu.kubg.edu.ua/journal/index.php/openedu/article/view/145/228>
6. Шарова Т., Коломоєць Г., Малечко Т. Застосування методів та форм інтерактивного навчання під час підготовки обдарованої молоді до інтелектуальних змагань. *Проблеми освіти*. 2024. Вип. 2 (101). С. 221–243. <https://doi.org/10.52256/2710-3986.2-101.2024.15>
7. Nhan L.K. Investigating EFL English-Majored Students' Perceptions of Interactive Teaching Methods in Language Classes. *International Journal of Innovative Science and Research Technology*. 2024. Vol. 9, Iss. 10. P. 1173–1178 <https://doi.org/10.38124/ijisrt/IJISRT24OCT843>
8. Hashim A.A. Innovative Approaches in English Language Teaching: A Comparative Analysis of Traditional and Modern Methods. *South Asian Research Journal of Arts, Language and Literature*. 2025. Vol. 7, Iss. 1. P. 1–7. <https://doi.org/10.36346/sarjall.2025.v07i01.001>

Дата першого надходження рукопису до видання: 30.11.2025
Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 08.12.2025
Дата публікації: 30.12.2025